

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	Pravna zgodovina 19. in 20. stoletja
Course title:	

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Študijski program za izpopolnjevanje: Specializacija znanj s področja prava	Modul: Pravna zgodovina slovenskega prostora v evropskem kontekstu	1	1

Vrsta predmeta / Course type

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
10	5			15	45	3

Nosilec predmeta / Lecturer:

Jeziki / Languages:	Predavanja / Lectures:	<input type="text" value="slovenski"/>
	Vaje / Tutorial:	<input type="text"/>

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Prerequisites:

Vsebina:

1. Obdobje od 1848 do razpada Avstro-Ogrske
 - 1.1. Program Zedinjene Slovenije in konstituenta 1848
 - 1.2. Prvo ustavno obdobje
 - 1.2.1. Sprememba državne oblasti ter nov položaj državljanov: človekove pravice in svoboščine;
 - 1.2.2. Nacionalno vprašanje in pravni sistem;
 - 1.3. Drugo ustavno obdobje
 - 1.3.1. Cesar, parlament in volitve
 - 1.3.2. Odraz nacionalnih bojev v pravnem sistemu

Content (Syllabus outline):

1.3.3 Beneški Slovenci 1866: med zgodovinsko avtonomijo in jezikovno-etničnim konceptom naroda;

1.3.4. Avstro-Ogrska 1867: preoblikovanje države;

1.4. Dvotirni sistem v zakonodaji in upravi

1.5. Vzpostavitev državnega pravosodnega sistema:

- položaj sodnika na Kranjskem: primer nekaterih kariernih poti.
- odvetniški red 1868;

1.6. Kazensko pravo: glavne smeri razvoja

1.7. Civilno pravo: glavne smeri razvoja

1.8. Razvoj novih pravnih panog

1.9. Razvoj posebnega »jezikovnega prava«

- prizadevanja sodnikov in odvetnikov v praksi;

1.10. Ideje o trializmu in Majniška deklaracija 1917;

1.11. Vidni slovenski pravniki v političnem in pravnem življenju in njihovi dosežki

2. Prehodno obdobje Države SHS

2.1. Narodna vlada za Slovenijo

2.2. Naredba o celokupni vladi za Slovenijo («Žolgerjeva ustava«)

3. Kraljevina SHS (Jugoslavija)

3.1. Prehodno obdobje do Vidovdanske ustave

- Deželna vlada za Slovenijo;
- ustanovitev Univerze v Ljubljani in Pravne fakultete;

3.2. Vprašanje meja in mirovne konference

3.3. Šest pravnih ozemelj in sistemov sodišč

3.4. Ljubljanska in Mariborska oblast

- kratko obdobje delovanja oblastnih skupščin;

3.5. Drugo ustavno obdobje po diktaturi kralja Aleksandra

3.5.1. Dravska banovina

3.5.2. Ustanovitev Vrhovnega sodišča v Ljubljani

3.6. Prizadevanja za poenotenje prava

3.6.1. Proces poenotenja kazenskega prava

3.6.2. Nedokončan proces poenotenja civilnega prava

3.7. Vidni slovenski pravniki v političnem in pravnem življenju in njihovi dosežki

4. Prehodno obdobje vzporedne oblasti med drugo svetovno vojno

- okupacija , odpor in prevrat;

- vzporedni sistem uprave in sodstva ter vloga slovenskih pravnikov;

- pravno pomembna dejanja in razmišljanja glede prihodnje poveljne državne oblasti, ureditve in oblike vladavine;

5. Obdobje druge Jugoslavije

5.1. Obdobje 1945-1948: posnemanje sovjetske družbene ureditve

5.1.1. Vzpostavljanje nove oblasti: vloga Komunistične partije

5.1.2. Slovenska vlada 1945

5.1.3. Ustava FLRJ 1946 In Ustava Ljudske republike Slovenije 1947

- spremembe na področju državne oblasti , ureditve in oblike vladavine ter položaja državljanov;

- Komunistična partija kot dejanski nosilec oblasti;

- nacionalno vprašanje in pravni sistem;

5.1.4. Politični sodni procesi

5.1.5. Podržavljanje gospodarstva

5.1.6. Urejanje mejnih vprašanj

5.1.7. Vloga slovenskih pravnikov v političnem in pravnem življenju

5.2. Obdobje 1948-1953: oblikovanje jugoslovanske različice socializma

5.2.1. Nov koncept pravosodja in kazenske zakonodaje: kazenski zakonik 1951;

5.2.2. Ustavna reforma 1953: družbena lastnina in samoupravljanje;

5.2.3. Tržaško vprašanje po mirovni pogodbi z Italijo

5.3. Razvoj od 1953 do 1974

- ustavna reforma 1963: delovno ljudstvo kot edini nosilec oblasti in samoupravljanje;

- razvoj po glavnih pravnih panogah;

- položaj sodnikov in sodstva,

- položaj odvetnikov;

5.4. Ustavna reforma 1974

- bistveno drugačen položaj federacije;

- samoupravljanje: podrobna in izčrpna ureditev;

5.5. Dosežki pravne znanosti: Veliki komentar zakona o obligacijskih razmerjih dr. Stojana Cigoja (1984)

5.6. Pobude za spreminjanje ustavnega sistema

5.7. Preoblikovanje slovenskega političnega prostora: nastajanje novih političnih strank
5.8. Amandmaji k Ustavi SR Slovenije 1989 in 1990;
5.9. Osamosvojitve Slovenije in Ustava Republike Slovenije 1991.
6. Študij razvoja posameznega pravnega instituta ali ožjega pravnega vprašanja

Temeljni literatura in viri / Readings:

Vilfan, S. *Pravna zgodovina Slovencev*. Ljubljana: Slovenska matica, 1961.

Škrubej, K. *Pravo v zgodovini s poudarkom na razvoju na današnjem slovenskem prostoru : odlomki virov s komentarji*. Ljubljana: Založba GV, 2010.

Cvirn, J. *Razvoj ustavnosti in parlamentarizma v Habsburški monarhiji (Dunajski državni zbor in Slovenci)*, Ljubljana: Filozofska fakulteta, 2006.

Milčinski, F., *Iz delovanja mladinskega sodnika*. Ljubljana: Pravniki, 1910.

Ribnikar, P., »Naredba o prehodni upravi v Sloveniji iz leta 1918 in njen pomen za Slovenijo«. *Arhivi*. Let. 26, št. 1 (2003), str. 119-1928.

Rahten, A. *Pozabljeni slovenski premier: politična biografija dr. Janka Brejca (1869-1934)*. Celovec: Mohorjeva, 2002.

Stiplovšek, M. *Slovenski parlamentarizem 1927–1929*. Ljubljana: Znanstveni inštitut FF, 2000.

Slovenska novejša zgodovina: od programa Zedinjene Slovenije do mednarodnega priznanja Republike Slovenije 1 in 2. Ljubljana: Mladinska knjiga, Inštitut za novejšo zgodovino, 2005.

Pavčnik, M. *Izročilo pravne znanosti*. Ljubljana: GV založba, 2008.

Melik, J., *V imenu njegovega veličanstva kralja: kazensko sodstvo v jugoslovanski Sloveniji v letih 1930-1941*. Ljubljana: Arhiv RS, 2000.

Melik, J. »Slovensko najvišje sodišče v preteklosti: njegova pristojnost in položaj v organizaciji sodstva kot temelj vrednotenja dokumentarnega gradiva.« V *Arhivi*, letn. 29, št. 2 (2006), str. 263-268.

Melik, J., Škoro Babič, A. »Postavitev stalnih partizanskih vojaških sodišč na Slovenskem.« *Arhivi*, Letn. 35, št. 2 (2012), str. 353-364.

Žontar, J. (ur.), *Pravo, zgodovina, arhivi 1. Prispevki za zgodovino pravosodja*. Ljubljana: Arhiv Republike Slovenije, 2000.

Melik, J., Jeraj, M., *Kazenski proces proti Črtomiru Nagodetu in soobtoženim: študija in prikaz procesa*. Ljubljana: Arhiv RS, 2015.

Cilji in kompetence:

Cilj predmeta je, da kandidat pridobi novejša znanja o pravni zgodovini 19. in 20. stoletja. Predvidena je poglobitev znanja o razvoju prava in pravosodja na Slovenskem od marčne revolucije do osamosvojitve Slovenije, s čimer se bistveno prispeva k razgledanosti in intelektualni širini kandidata. Kandidat bo tako bolj usposobljen za samostojno, strokovno kritično in odgovorno delo v zahtevnejših pravniških poklicih na zlasti področju evropskega in ustavnega prava ter v poklicih, povezanih z ohranjanjem slovenske zgodovinske in kulturne dediščine.

Objectives and competences:

Predvideni študijski rezultati:

Po opravljenih obveznostih bo kandidat sposoben izkazati razumevanje za kompleksnost pravnega razvoja in za posebnosti slovenskega prostora v polpretekli zgodovini. O tem se bo sposoben primerno pisno in ustno izražati, s tem pa historične pravne vire argumentirano interpretirati in ustrezno kritično sodelovati v strokovni razpravi.

Intended learning outcomes:

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja (posredovanje teoretičnih znanj in praktičnih primerov).
Seminar (analiza historičnih pravnih virov, obravnava izdelkov samostojnega dela).
Drugo delo (konzultacije v zvezi s pripravo izdelkov za obravnavo na vajah, samostojno delo in študij).

Learning and teaching methods:

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	Assessment:
Končni pisni izpit.	100%	

Reference nosilca / Lecturer's references:

Škrubej, K. *Pravo v zgodovini s poudarkom na razvoju na današnjem slovenskem prostoru: odlomki virov s komentarji*. Ljubljana: Založba GV, 2010.

Škrubej, K., Slovenes, Austrians and the ABGB: from pluralistic to monistic conceptions of law and

identity, v A. Polajnar Pavčnik (ur.) *Izročilo Občnega državlanskega zakonika*, str. 27-41, 2013.

Škrubej, K. »Entre le Code et la jurisprudence : le principe de la "lex mitior" et le faux témoignage comme atteinte à l'honneur ». V : GOJOSSO, Eric (ur.) *Cahiers poitevins d'Histoire du droit. - Troisième cahier* (Collection de la Faculté de droit et sciences sociales de Poitiers). Poitiers: Faculté de droit et sciences sociales de Poitiers, 2011, str. 43-55.